

North by Northeast

I vilken riktning ska forskningen gå? Varje forskare vill nog välja sin egen väg samtidigt som finansiärerna drar åt sina olika håll. Den ene vill ha mera grundforskning utförd. En annan behovsstyrd tillämpad forskning. Och så en räkka av internationalisering, 'missions', tvärvetenskap, experimentell, teoretisk, simulering, mm. För varje kursändring behöver andra inriktningar stå tillbaka, då tid och pengar är begränsade resurser.

Jag vill likna det med kraftvektorer som verkar på våra forskare. Med pilar i olika riktningar finns risken att det inte blir någon nettoförflyttning eller önskat resultat av utfört arbete för någon av intressenterna. I alla fall inte sett över hela forskarsamhället.

Så vad är läget i Sverige nu? Grundforskning med sökandet efter fundamental förståelse står sedan länge högt i kurs. Låt oss kalla den riktningen för 'norr'. En tilltagande trend är strävan att dra ut nytta ur forskningen. Den vektorn pekar österut. Inom mekaniken kan kraftvektorer adderas varpå dess komposant pekar åt nordost.

SSF, som ju stödjer excellent forskning med villkoret att den ska vara relevant, sätter kursen på nordnordost. Det definierar strategisk forskning. Ett aktuellt exempel är det strategiska forskningscenter som just nu utlysts. Ämnet är svärmar av drönare. De ska operera tillsammans och lösa uppgifter på fältet. Att dra åt samma håll, så att säga. Ett annat exempel på denna spaning är regeringens investering i strategiska forskningsområden. Motsvarande observeras världen över och är kanske ett uttryck för geopolitiska spänningar och att forskning därför snabbare behöver omsättas i tillämpning i ett givet lands perspektiv. Denna tanke stöds av att industriländer i orostider ofta ökar sina avsättningar på forskning och utveckling, likt Sverige idag.

Men, på den andra sidan North by Northwest (jfr. I sista minuten: film 1959 av Alfred Hitchcock) och vidare söderut blir det snabbt mindre tryggt att vara. Så låt mer forskning ske i det jag kallar Pasteur-Meitner kvadranten: North by Northeast.

Lars Hultman

Vd för SSF